

BIOGRAFIES

TEMPORADA 2007-2008

xavier albertí

(Lloret de Mar, 1962) Director d'**Assajant Pitarra**.

Durant els anys de formació, realitza estudis de piano i de composició musical. Titulat Superior en Direcció Escènica per l'Institut del Teatre, entre el 1996 i el 1999 va dirigir el Festival Grec de Barcelona. Ha estat director de l'àrea de creació de l'Institut Ramon Llull. Entre d'altres, ha estat guardonat amb els següents premis: premi Butaca al Millor Director per *Vianants*, premi ADE "Cipriano de Rivas Chérif" a la Millor Adaptació per *Maestros antiguos*, premi de la Crítica de València al Millor Espectacle no Valencià per *Mestres antics*, premi Butaca a la Qualitat i al Saber Fer per la programació del Festival Grec, premi Nacional Adrià Gual, premi Extraordinari d'Art Dramàtic de l'Institut del Teatre. Entre els seus últims treballs com a director convé destacar *El dúo de la Africana*, *Sangre Lunar*, *PPP*, *Tennessee*, *De Manolo a Escobar*, *Crónica sentimental de España*, *L'home de teatre*, *El pianista* i *Boris Vian, constructor d'imperis*.

frederic amat

(Barcelona, 1952) Director de **Blanco**.

Estudia disseny de decorats i arquitectura amb Fabià Puigserver i durant els anys setanta realitza diverses accions d'esperit conceptual (*Acció Zero* i *Acció U* amb Cesc Gelabert) i escenografies amb grups independents de teatre. Alhora inicia una obra pictòrica de tendència experimental i conceptual. Influenciat per Antoni Tàpies i Joan Miró, Amat utilitza els colors amb una finalitat expressiva, sotmet les seves teles a un procés de manipulació on fa servir tot tipus de tècniques. Després de diversos viatges a l'Àfrica i a Amèrica del Nord, entre el 1977 i el 1982 s'instal·la a viure a Oaxaca (Mèxic) i a Nova York. El 1994, la Fundació Miró de Barcelona li dedica una important retrospectiva. D'entre les seves produccions, destaquen escenografies teatrals (*El público* de Federico García Lorca, Barcelona, 1987), sèries de litografies i serigrafies, cartells, ceràmiques, pintures i escultures.

El 2002 debuta com a director escènic amb l'òpera-oratori *Oedipus Rex*, d'Igor Stravinski. L'any 2007 va rebre el Premi Nacional d'Arts Visuals, concedit per la Generalitat de Catalunya, per l'exposició realitzada a la Galeria Carles Taché, que reunia la seva obra pictòrica, escultòrica i multimèdia.

hans christian andersen

(Odense, 1805 – Copenhaguen, 1875) Autor a partir del qual s'ha creat

The Andersen Project.

Escriptor danès conegut sobretot pels seus contes infantils. Fill d'un sabater, aviat va aprendre diversos oficis però no en va consolidar cap. A més de novel·les, poesia i teatre, va escriure també la seva autobiografia (*L'aventura de la meua vida*, 1855) i va publicar valuosos llibres de viatges fruit dels deu anys de la seva vida que es va passar viatjant per Alemanya, Gran Bretanya, Turquia i Espanya, entre molts altres països. Fruit del seu viatge més llarg és el llibre *El Basar d'un poeta* (1848). L'any 1851 va publicar les seves vivències per Suècia i el 1862, les de la seva estada a Espanya. Alguns dels seus contes infantils estan inspirats en rondalles i llegendes nòrdiques, però la majoria són inventats per ell i es caracteritzen per una gran imaginació, l'humor i la sensibilitat. A Odense es troba la seva casa-museu, amb fotografies, dibuixos i records seus, que s'ha convertit en centre difusor que organitza activitats adreçades fonamentalment als nens.

lydia azzopardi

Creadora d'**Una setmana amb el públic**.

Després de completar els estudis a la London Contemporary Dance School, desenvolupa la seva carrera com a ballarina i intèrpret col·laborant amb coreògrafs tan diversos com Robert North, Jane Dudley, Bob Cohan i Ana Sokolow a Londres. Més tard treballa amb Lindsay Kemp a Roma en alguna de les seves produccions. Ensenya dansa contemporània a l'Òpera de Zuric i a l'escola Mudra de Maurice Béjart, a Brussel·les, on figura com a professora resident. També imparteix cursos de composició i improvisació a l'Institut de Teatre de Barcelona i en moltes altres ciutats d'Europa. L'any 1985, Lydia Azzopardi crea amb Cesc Gelabert la companyia Gelabert-Azzopardi. A més de co-directora i intèrpret, participa en qualitat de dissenyadora de vestuari i estilista en la majoria de produccions de la companyia. Ha dissenyat per a la Komische Oper, el Balletto di Toscana, el Ballet Gulbenkian i per a Mikhail Baryshnikov, per a qui va crear el vestuari del solo *In a Landscape* que Cesc Gelabert va crear per al ballarí. També col·labora habitualment en produccions de teatre, cinema, vídeo i òpera.

kathryn bennetts

Directora de Ballet Reial de Flandes, que ha presentat **Impressing the Czar**.

Nascuda a Sydney (Austràlia), va estudiar a l'Scully Borovansky School de Ballet i va entrar a l'Australian Ballet School amb quinze anys. Més endavant va entrar

a l'Stuttgart Ballet sota la direcció de Marcia Haydee, on va arribar al rang de solista. Obligada a deixar la seva carrera massa aviat, es va obrir, però, a possibilitats molt diverses. Després de passar dos anys en cursos d'entrenament amb el *ballet master* de l'Stuttgart Ballet Alexander Ursuliak, es va convertir en mestra a la John Cranko School. També va ser *senior teacher* a la National Ballet School de Toronto, on es va instal·lar durant tres anys. Amb el Ballet de Frankfurt, Kathryn Bennetts va girar internacionalment als Estats Units, per moltes capitals europees, per Austràlia i a l'Orient Mitjà i Llunyà, i també per França, en petites ciutats i festivals inclosos Avinyó i Montpeller. En absència de Forsythe va ser la persona responsable del ballet tant a Frankfurt com en gira. És directora artística del Ballet Reial de Flandes des de juny del 2005.

Roberto Bolaño

(Santiago de Xile, 1953 - Barcelona, 2003) Autor de **2666**.

Escriptor i poeta xilè. El 1968, la seva família es va traslladar a Mèxic, on ell va començar els estudis. Amb quinze anys va ingressar a l'escola, però la va abandonar un any després i va decidir no tornar a cap institució educativa. Va treballar d'articulista en diversos mitjans. El 1973 va decidir tornar a Xile amb el propòsit de donar suport al procés de reformes socialistes impulsat per Salvador Allende. Més endavant és detingut i finalment abandonarà el país. Torna a Mèxic, on funda amb un grup de poetes mexicans un moviment d'avantguarda denominat Infrarealisme. El 1977 decideix traslladar-se a Espanya. Considerat com un dels escriptors iberoamericans més apreciats aquí, va rebre el Premi Literari Internacional Ciudad de San Sebastián, el Premi Herralde de novel·la i el Premi Rómulo Gallegos. Bolaño mor el dimarts 14 de juliol a l'Hospital de la Vall d'Hebron de Barcelona després de deu dies en coma a causa d'una insuficiència hepàtica. Algunes de les seves obres són *Los detectives salvajes*, *Amuleto*, *Estrella distante* o l'esborrany de *2666*, novel·la que guanyarà el Premi Salambó a títol pòstum.

Joan Brossa

(Barcelona, 1919-1998) Autor a partir del qual s'ha creat **Brossalobrossotdebrossat**. Poeta, dramaturg i artista plàstic. Va ser un dels fundadors de la revista *Dau al Set* (1948) i un dels principals introductors de la poesia visual en la literatura catalana. Va ser un dels poetes de postguerra que es va mantenir en una posició d'avantguarda, però sense rebutjar escriure sonets formalment perfectes. La seva obra creativa va abastar totes les facetes de l'art: el cinema, el teatre, la música, el cabaret, les arts parateatrals, la màgia i el circ. Va posar en primer pla el nivell d'expressió per damunt del contingut i va aconseguir que la seva poesia tingués l'aparença d'un joc de paraules. La seva lírica es vincula al teatre i tota la seva literatura està impregnada d'una patina escènica perquè sempre va tenir una àmplia i interdisciplinària visió de la cultura, de les arts i de l'espectacle i així ho expressa en la seva obra crea-

tiva, tant la literària com la plàstica, sovint satírica, punyent, irònica, crítica, a vegades irreverent, però, al mateix temps, lúdica. En els últims anys de la seva trajectòria va rebre diferents distincions, com el Premi Nacional de les Arts Plàstiques (1992), el Premi Nacional de Teatre (1998) i la Medalla Picasso de la UNESCO. Va poder col·laborar també en la fundació de l'Espai Escènic Joan Brossa, al barri del Born de Barcelona, impulsat pel director i actor Hermann Bonnín i el mag Hausson. Va ser Soci d'Honor de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.

frank castorf

(Berlín Est, 1951) Director d'**Endstation Amerika**.

Estudia ciències teatrals a la Universitat de Humboldt. Com molts grans artistes formats a la República Democràtica Alemanya, ja des de l'inici de la seva carrera va acompanyat de la polèmica a causa del seu inflexible esforç per fer un teatre de gran càrrega política en contra de la línia oficialista. Expulsat de Berlín, ha de treballar durant alguns anys –sempre amb perill de ser censurat– a teatres de províncies. El 1976 entra al teatre de Senftenberg com a assessor de dramaturgia. Després dels primers muntatges a Senftenberg i Brandenburg, entra a formar part del teatre d'Anklam com a primer director i treballa en diversos espectacles en estreta col·laboració amb l'escenògraf Hartmut Meyer i un grup estable d'actors. Després de la caiguda del mur, treballa també a l'antiga República Federal Alemanya. Més endavant treballa a Colònia i el 1988 fa el seu primer muntatge a Berlín, a la Volksbühne am Rosa-Luxemburg-Platz: *Das trunkene Schiff*, a partir de temes de Paul Zech. El 1992 és nomenat director de la Volksbühne, i durant els anys següents dirigeix més de 20 muntatges. Des de 2004 és també director artístic del RUHR Festspiele Recklinghausen –des de llavors la Triennial del Ruhr– que inaugura amb *Gier nach Gold* a partir de la novel·la de Frank Norris.

copi

(Buenos Aires, 1939 – París, 1987) Autor de **La torre de La Défense**.

L'escriptor, dibuixant i dramaturg Raúl Damonte Botana és més conegut pel seu pseudònim Copi. Les activitats polítiques del seu pare van obligar la família a exiliar-se a diversos països com ara Uruguai, Haití i més tard a Nova York. Finalment, el 1963 Copi va anar a raure a París amb l'esperança de poder viure de la seva passió: el teatre. Però comença guanyant-se la vida de dibuixant de còmics en diaris i revistes fins que *Le Nouvel Observateur* el descobreix. Gràcies als diners que guanya dibuixant, es pot dedicar a la seva passió amb els seus amics Víctor Garcia, Alejandro Jodorowsky i també Jérôme Savary que serà el primer en portar a escena una de les seves obres. Va formar part del grup Tse, una associació d'artistes franco-argentins que van ser curadors, el 1969, d'una biografia d'Evita Perón. El seu reconeixement, guanyat majoritàriament després de mort, va arribar sobretot a partir de les obres teatrals, dels contes i de les novel·les. Copi va morir de la sida als 48 anys, a París, el 14 de desembre de 1987, quan estava assajant

Una visita inoportuna, el personatge principal de la qual és un malalt de la sida moribund en un hospital.

lluïsa cunillé

(Badalona, 1961) Autora d'**Après moi, le déluge** i dramaturga d'**Assajant Pitarra**.

És una de les autores teatrals catalanes més actives dels darrers anys. Es va formar com a dramaturga a la Sala Beckett de Barcelona, on durant tres anys va participar als seminaris de dramaturgia textual impartits per José Sanchis Sinisterra. Des de l'estrena de la seva primera obra, *Rodeo* (Premi Calderón de la Barca 1991), Cunillé no ha deixat d'estrenar i publicar nous textos. És cofundadora amb Paco Zarzoso i Lola López de la Companyia Hongaresa de Teatre l'any 1995. El 2007 va rebre el Premi Nacional de Teatre de la Generalitat de Catalunya. Entre la seva àmplia producció, destaquen *Accident* (1996, Premi de la Institució de les Lletres Catalanes), *La venda* (1997), *L'afer* (1999, Premi Ciutat d'Alcoi), *Passatge Gutenberg* (2000, Premi de la Crítica de Barcelona) i *El gat negre* (2001). La relació de Lluïsa Cunillé amb el Teatre Lliure s'inicia el 2002 de la mà de Xavier Albertí, per a qui escriu una versió del *Troilus i Cressida* de Shakespeare. Posteriorment vindran *Et diré sempre la veritat* (2002), *Il·lusióistes* (2004), *Occisió* (2005), *PPP* (2005), *La cantant calba al Mc Donald's* (2006), *El dúo de La Africana* (2007) i *Assajant Pitarra* (2007). El 2008 ha rebut el premi Lletra d'Or per l'edició d'*Après moi, le déluge*. Lluïsa Cunillé es dramaturga resident del Teatre Lliure.

marcial di fonzo bo

(Buenos Aires, 1968) Director de **La torre de La Défense**.

S'instal·la a París el 1987. Fa d'ajudant d'Alfredo Arias i del grup TSE en diversos espectacles. El 1991, entra a l'École du Théâtre National de Bretanya. El 1994, amb la primera promoció de L'École, crea el Théâtre des Lucioles, amb el qual porta a escena *Et ce fut* i *Le Cabaret Lucioles*, paral·lelament a diversos tallers fets per escoles, presons i zones de l'extraradi. La seva actuació a *Richard III* de Shakespeare (Festival d'Avinyó, 1995), amb direcció de Matthias Langhoff, li val un premi d'interpretació de la crítica teatral de Barcelona i el premi Revelació del Sindicat Nacional de la Crítica Teatral de França. Interpreta *Ile du Salut – Rapport 55 sur la colonie pénitentiaire* de Franz Kafka, el 1997; *L'Inspecteur général* de Gogol, el 1999; *Borges* de Rodrigo Garcia, el 2002; *Muñequita ou jurons de mourir avec gloire* d'Alejandro Tantanian, el 2003, i *L'enfant prolétaire* d'Oswaldo Lamborghini, el 2004. El Sindicat Nacional de la Crítica Teatral de França el consagra aquesta vegada com a Millor actor de l'any. Com a director, munta el 2001 *Eva Perón* de Copi; el 2002, *L'excès-l'usine* de Leslie Kaplan; el 2003, *Ædipe et Sang* de Lars Nören, i *La tour de La Défense* de Copi, el 2005. En el món de l'òpera, participa com a recitant a *Le roi David* d'Arthur Honneger i a *Egmont* de Beethoven. El 2005, dirigeix *La Grotta di Trofonio* d'Antonio Salieri a l'Òpera de Lausanne.

En cinema, ha rodat, entre d'altres, amb Brigitte Roüan (*Travaux*), François Favrat (*Le*

rôle de sa vie), Silgried Alnois (*Elle est des nôtres*), Emilie Deleuze (*Peau Neuve*), Claude Mourieras (*Tout va bien on s'en va*) i Stéphane Giusti (*L'Homme que j'aime*).

rafel duran

(Sant Llorenç des Cardassar, 1961) Director de **Dia de partit**.

Director escènic format a nivell teòric a l'Institut del Teatre i en la pràctica a les sales alternatives de Barcelona. Autor i creador de diversos espectacles multidisciplinaris i de dramaturgies amb textos no teatrals. L'any 1993 crea la companyia La d'Hac per presentar les seves propostes més personals i el teatre de text dels grans autors contemporanis: Thomas Bernhard, Bernard-Marie Koltès, David Mamet, Hans Magnus Enzensberger, etc. També dirigeix òpera. Els seus últims espectacles han estat: *Cosa de dos*, de Glòria Montero, Biblioteca de Catalunya 2007; *Panorama des del pont*, d'Arthur Miller, TNC Sala Petita 2006; *Yerma*, de Federico García Lorca, Teatre Grec - Festival Grec 2005; *Temptació*, de Carles Batlle, TNC Sala Tallers, Projecte T6 2004; *Medea Medea*, versió lliure de l'obra d'Eurípides, Mallorca 2004; *Casa de nines*, de Henrik Ibsen, TNC Sala Petita 2004; *L'occasione fa il ladro*, òpera de G. Rossini, Teatre Lliure 2003; *Àrea privada de caça*, d'Enric Nolla, TNC Sala Tallers, Projecte T6 2003; *El Cafè de la Marina*, de Josep Maria de Sagarra, TNC Sala Gran 2003.

vicent andrés estellés

(Burjassot, 1924 – València, 1993) Autor de **Coral romput**.

Periodista i poeta. De jove va fer d'ajudant de forner i d'orfebre, entre moltes altres feines. Gràcies a una beca va estudiar a l'Escola Oficial de Periodisme de Madrid i es va dedicar a la crítica literària i cinematogràfica. El 1953, *Ciutat a cau d'orella*, el seu primer llibre, el va donar a conèixer i li va procurar un entorn hostil entre les autoritats de postguerra, fins al punt que no va poder publicar moltes de les seves obres fins després de la mort de Franco. Entre els seus llibres destaquen *La clau que obri tots els panys* – que conté *Coral romput* – (1971), *Llibre de Meravelles* (1971), *Recomane Tenebres* (1972) i *Cant temporal* (1980). Els temes fonamentals de la seva poesia són el sexe, la mort, el poble i la terra, l'alegria de viure i la preocupació civil.

william forsythe

(Nova York, 1949) Autor d'**Impressing the Czar**.

Va estudiar dansa a la universitat de Jacksonville (Florida) i després a l'escola de Joffrey Ballet, companyia a la qual es va unir. El 1973, el van contractar com a ballarí del Ballet d'Stuttgart i va començar a crear coreografies per a la companyia. Per a ella va compondre la seva primera obra, *Urlicht*, un dúo amb música de Gustav Mahler. Durant els set anys següents, va crear la coreografia de més de vint ballets per al ballet d'Stuttgart, però també per a altres companyies de prestigi, com el Ballet de Bâle, el Ballet de Munic, el Deutsche Opera Ballett de Berlín, el Joffrey

Ballet i el Nederlands Dans Theater. El 1984, un any després de la creació del ballet *Gånge* per al Ballet de Frankfurt, William Forsythe va ser nomenat director d'aquesta companyia. Amb ella, trenca amb el ballet convencional per dedicar-se a la creació d'obres originals i provocadores que atreguin un públic nou. William Forsythe ha creat coreografies per a companyies de tot el món, algunes de les quals han passat a formar part del seu repertori, com és el cas del New York City Ballet, el San Francisco Ballet, el Ballet Nacional del Canadà, el Royal Ballet, el Covent Garden, el Ballet Reial de Suècia o l'Òpera de París/Garnier.

cesc gelabert

Creador d'**Una setmana amb el públic**.

Artista polifacètic i compromès que ha contribuït a crear una cultura de la dansa en el nostre país. Va estudiar arquitectura i es va iniciar en els estudis de dansa amb Anna Maleras l'any 1969. El 1972 realitza la seva primera creació coreogràfica. Un any més tard crea el primer solo i l'any 1977 forma el seu primer grup de dansa i estrena *Ver-estiu-altumne-ivern-1*, obra per a 7 ballarins. Entre 1978 i 1980 es converteix en integrant actiu de la comunitat de la dansa a Nova York. L'any 1980 inicia la seva col·laboració amb Lydia Azzopardi i cinc anys més tard, la producció de l'espectacle *Desfigurats* marca l'inici de la seva pròpia companyia de dansa. Cesc Gelabert ha creat solos per a Mikhail Baryshnikov i David Hughes, i ha estat guardonat amb diversos premis, com la Medalla d'Or de les Arts Escèniques del Govern Espanyol, el premi Ciutat de Barcelona 2005 i el Premi MAX al Millor Ballarí Masculí el 2004 i el 2005, entre d'altres.

witold gombrowicz

(Maloszyce, 1904 – Vence, 1969) Autor d'**Yvonne, princesa de Borgonya**.

Escriptor capriciós i versàtil però de constància infrangible, filòsof instintiu i eclèctic però d'un rigor acadèmic incorruptible, sorprèn amb totes i cadascuna de les seves creacions. Gombrowicz va debutar el 1933 amb set relats breus titulats *Memòries del temps de la immadura*. El primer gran èxit internacional li va arribar a l'exili l'any 1960, amb la publicació de la traducció francesa de *Pornografia*, i es va consolidar cinc anys més tard gràcies a la gran rebuda que va tenir *Kosmos*. També als anys seixanta, els tres drames de Gombrowicz –*Yvonne, princesa de Borgonya* (1938), *El casori* (1953) i *L'opereta* (1966)– van entrar a formar part del repertori d'alguns teatres europeus de prestigi. L'any 1963, Gombrowicz va rebre una beca de la Fundació Ford que li va permetre tornar a instal·lar-se a Europa, primer a Berlín i després al sud de França, on va passar els darrers cinc anys de la seva vida.

bernard-marie koltès

(Metz, 1948 – París, 1989) Autor de **La nit just abans dels boscos**.

Dramaturg, escriptor i director teatral. Va néixer al si d'una família burgesa el 1948

i va ser educat per jesuïtes de Saint-Clément. Durant alguns anys va cursar classes de piano i d'orgue i algunes setmanes de periodisme. El 1976 escriu *La nit just abans dels boscos* que ell mateix dirigirà el 1977, una obra que es presenta al Festival *Off* d'Avinyó. La força d'aquest soliloqui marca la renovació del teatre contemporani francès: fabrica un llenguatge nou, entre allò enigmàtic i allò íntim, entre allò escrit i allò parlat. El 1977 escriu *Combat de negre i de gossos*, una de les seves peces més reconegudes, que té com a escenari les obres que fa una empresa estrangera en plena selva d'un país africà. Aquesta obra, que va ser dirigida per Patrice Chéreau el 1983, va treure Koltès de l'anonimat. Chéreau reconeix immediatament l'originalitat de l'autor i porta a escena successivament *Combat de negre i de gossos* (1983), *Moll Oest* (1986), *En la solitud dels camps de cotó* (1987), *Retorn al desert* (1988). *Roberto Zucco*, representada després de la mort de sida de Koltès l'any 89 amb 41 anys, va provocar fortes reaccions.

neil labute

(Detroit, 1963) Autor de **La forma de les coses**.

Director de cinema, guionista i dramaturg. Molt influenciat, als seus inicis, per la dramàturgia de David Mamet, LaBute estudia teatre a la Brigham Young University (BYU). El 1993 estrena *In the Company of Men*. L'èxit de la peça el porta a fer-ne l'adaptació cinematogràfica, que guanya el premi al Millor Director al festival de cinema de Sundance, el primer d'una llarga sèrie de guardons. El 1998 apareix la seva segona pel·lícula, *Your Friends & Neighbors*. L'any següent estrena a l'Off-Broadway *Bash: Escenes dels últims dies*. L'any 2000 dirigeix *Nurse Betty* que el fa guanyar la Palma d'Or del Festival de Cannes a la Millor Direcció. El 2002 estrena un altre film, *Possession*, i *The Mercy Seat*, un espectacle en resposta als atemptats de l'11-S a Nova York. Del 2004 és *Gorda*, i l'any següent signa dos espectacles més, *Some Girl(s)* i *Wrecks*. El 2006 dirigeix *The Wicker Man*. La seva última producció teatral ha estat *In a Dark Dark House* el 2007, i el 2008 està previst que s'estreni el seu últim film, *Lakeview Terrace*.

jan lauwers

(Anvers, 1957) Creador de **The Lobster Shop**.

Va estudiar pintura a la Acadèmia d'Arts de Gant. A finals de 1979, va aplegar un col·lectiu de persones per formar l'Epigonensemble. El 1981, el grup es va transformar en el col·lectiu Epigonentheater zlv, i posava en escena un teatre directe, concret i molt visual que emprava el llenguatge i la música com a elements estructurals. El 1985, la seva divisió deriva en la formació de Needcompany (1986). La companyia no va haver d'esperar massa per assolir un èxit internacional amb la seva primera producció, *Need to Know* (1987) i *ça va* (1989). També ha portat a escena: *Julius Caesar* (1990), *Antonius und Kleopatra* (1992), *Needcompany's Macbeth* (1996), *Needcompany's King Lear* (2000) i, al Deutsches Schauspielhaus d'Hamburg, *Ein Sturm* (2001). Després de dirigir

Invictos (1996), el monòleg *SCHADE/Schade* (1992) i l'òpera *Orfeo* (1993), el 1994 va començar a treballar en un gran projecte anomenat *The Snakesong Trilogy: Snakesong/Le Voyeur* (1994), *Snakesong/Le Pouvoir* (1995) i *Snakesong/Le Désir* (1996). El 2004 i 2006 elabora diverses obres per al Festival d'Avinyó: *Isabella's Room*, *The Lobster Shop* i *All is Vanity*. També ha associat el seu nom a diversos projectes cinematogràfics o de vídeo, com *From Alexandria* (1988), *Mangia* (1995), *Sampled Images* (2000) i *C-Song 01* (2003). Durant el 2001 roda la seva primera pel·lícula *Goldfish Game*. El 2006, l'editorial Actes Sud publica un llibre de Jan Lauwers amb els dos primers textos de la seva última trilogia: *Isabella's Room* i *The Lobster Shop*.

robert lepage

(Ciutat del Quebec, 1957) Creador de **The Andersen Project**.

Va estudiar al Conservatoire d'Art Dramatique del Québec el 1975 i a l'escola de teatre d'Alain Knapp de París. El 1980 va tornar al Québec i va començar a treballar a l'escena independent, on va començar a desenvolupar el seu propi talent creatiu abans d'entrar al Théâtre Repère de Jacques Lessard. Allà va entrar en contacte amb els cicles RSVP que Lessard havia importat del San Francisco Dancer's Workshop d'Anna i Lawrence Halprin, i hi va incorporar els seus propis mètodes de treball. El seu espectacle unipersonal *Vinci* (1986) va guanyar el premi Coup de Pouce d'Avinyó, però va ser l'espectacle de sis hores *La trilogie des dragons* el que va començar a llaurar la seva reputació. Amb el seu peculiar i enginyós estil de narració no lineal, l'ús del bilingüisme i el treball multimèdia, acostuma a explorar grans temes de la vida i de l'univers que uneix sense fissures a la normalitat quotidiana.

julio manrique

Director de **La forma de les coses**.

Llicenciat en dret per la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona, segueix els tres cursos oficials d'Interpretació a l'Institut del Teatre de Barcelona, després de quatre anys de formació a l'Aula de Teatre de la Universitat Pompeu Fabra i el Col·legi del Teatre de Barcelona. S'estrena professionalment el 1994 sota la direcció de Josep Maria Mestres a *Enemy de classe*. Amb ell col·labora en diversos muntatges (*Klowns*, *Salvats!*, *Fashion Feeling Music*, *Romeo i Julieta*). Ha treballat també amb Rafel Duran (*L'alfabet de l'aigua*, *Perifèria Koltès*, *Dia de partit*), Tamzin Townsend (*Macbeth*), Pep Anton Sánchez (*Bunyols de quaresma*), Joan Ollé (*Así que pasen cinco años*) i Calixto Bleito (*Mesura per mesura*). Els seus darrers treballs com a actor han estat *Terra Baixa*, *Ànsia*, *El pes de la palla*, *Far Away*, *The bug (el virus)*, *Salamandra*, *Titus Andrònic*, *Arbusht* i *En Pólvora*. També ha participat en les sèries televisives *Nissaga: l'herència*, *Temps de silenci* i *Porca Misèria*. En cinema destaca la seva participació a *Soldados de Salamina*, de David Trueba, i a *Febrer*, de Silvia Quer. El 2006 dirigeix *Els boscos*, de David Mamet. El 2007 entra

a formar part de la companyia Teatre Lliure i participa en l'explotació en gira d'*Otel·lo* i *European House*, i ha format part també del repartiment de *2666*.

víctor molina

Doctor en Filosofia per la Universitat de Barcelona amb una tesi sobre Samuel Beckett. És professor d'escriptura dramàtica i d'estètica a l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona i autor del llibre "Escenes de l'imaginari" (1998). Ha estat director del Festival Internacional de Teatre Visual i de Titelles de Barcelona les edicions del 2002 i el 2004. Des d'aquesta temporada, és membre de l'Equip de Direcció Artística del Teatre Lliure i coordina els col·loquis amb el públic.

ovidí montllor

(Alcoi, 1942 – Barcelona, 1995) Primer intèrpret a **Coral romput**.

Actor i cantautor, va debutar el 1962 amb el grup de teatre d'Alcoi La Cazuela. Als 24 anys es va traslladar a Barcelona, on va actuar amb diversos grups de l'anomenat teatre independent i, més endavant, amb les companyies de Núria Espert i d'Adrià Gual. El 1968 va iniciar la carrera com a cantant i va entrar a formar part de la Nova Cançó. Gairebé sempre acompanyat del guitarrista i compositor Toti Soler, va posar música a textos de diversos poetes catalans, d'entre els quals destaquen Pere Quart, Salvador Espriu i, sobretot, Vicent Andrés Estellés. Alguns dels seus discs destacats són *Crònica d'un temps* (1973), *A Alcoi* (1974) i *Ovidí Montllor diu "Coral Romput"* de Vicent Andrés Estellés (1979).

saïd naciri

Creador de **100% Marocain**.

Fill d'una família humil de Casablanca, va fer estudis superiors a Estats Units i a Bèlgica i va obtenir un MBA (Master of Business Administration), un BBA (Bachelor of Business Administration) i un BIS (Bachelor of Information Science). Quan treballava en un alt càrrec d'un banc important, va iniciar paral·lelament la seva carrera d'humorista fins que la premsa va començar a interessar-se per ell i va poder dedicar-s'hi plenament. El gran públic el descobreix fa uns 15 anys i la seva carrera s'accelera. A més de fer espectacles, gires regionals i programes de televisió, Saïd Naciri dirigeix, escriu, protagonitza i produeix alguns llargmetratges de cinema marroquí: *Le Pote* (2001, dirigida per Hassa Benjeloun); *Les Bandits* (2003); *Abdou chez les almohads* (2006). A quaranta anys, és ja un humorista consolidat, pertany a la generació de Gad Elmaleh i Jamel Debbouze. Per a Saïd Naciri, "riure és una empresa seriosa" i és amb aquesta idea que escriu els seus espectacles tractant els temes socials més sensibles.

joan ollé

(Barcelona, 1955) Director de **Coral Romput** i d'**Yvonne, princesa de Borgonya**.

Professor de l'Institut del Teatre, director del Sitges Teatre Internacional (STI) del

1992 al 2001. Ha estat membre de l'Equip de Direcció Artística del Teatre Lliure el 2003 i el 2004. Es va iniciar com a director d'escena amb els muntatges *Yo era un tonto y lo que he visto me ha hecho dos tontos* (1974) i *Nocturn per acordió* (1975). Els anys 1977 i 1978 va dirigir dos èxits seguits que van consolidar la seva carrera: *No hablaré en clase* i *Quan la ràdio parlava de Franco*. Entre els muntatges que va dirigir als anys vuitanta cal esmentar *Els pledejaires*, *Baal*, *Crímenes y locuras del traidor Lope de Aguirre* i *Antígona*, de Salvador Espriu. Als noranta va dirigir, entre d'altres, *Rossiniana*, *De poble en poble* i *Así que pasen cinco años*. Entre els seus últims espectacles destaquen: *Víctor o els nens al poder*, *Fedra*, *L'hora en què res no sabem els uns dels altres*, *Sis personatges en busca d'autor*, *L'oncle Vània*, *La plaça del diamant*, *L'illa del tresor*, *El malentès*, *Odiseo y Penélope*, *Soldados de Salamina* i *Coral romput*.

octavio paz

(Ciutat de Mèxic, 1914-1998) Autor de **Blanco**.

Va néixer en plena Revolució Mexicana. Criat a Mixcoac, Paz va rebre la influència literària a través del seu avi, tant de la literatura clàssica com del modernisme mexicà. Va publicar el seu primer poema, *Caballera*, ja adolescent el 1931. Dos anys després va publicar *Luna Silvestre*, una col·lecció de poemes, i el 1939 va ser considerat un dels joves poetes més prometedors. El 1937 va acabar els seus estudis universitaris i va viatjar a Yucatán a la recerca de feina en una escola propera a Mérida. Allà va començar a treballar en el seu poema *Entre la piedra y la flor* (1941, revisat el 1976), que descriu la situació i la fe del camperol mexicà com a resultat d'una societat capitalista. Participa com a cofundador a la revista literària *Taller* (1938) i hi escriurà fins al 1941. L'any 1943 rep una Beca Guggenheim i comença els seus estudis a la Universitat de Berkeley, als Estats Units. Dos anys després entra al servei de la diplomàcia mexicana i treballa a França fins el 1962. El 1981 va ser guardonat amb el Premi Cervantes, màxim guardó de les lletres espanyoles. El 1990 va rebre el Premi Nobel de Literatura i el 1993 la seva revista, *Vuelta*, va ser guardonada amb el Premi Príncep d'Astúries de Comunicació i Humanitats.

frederic soler "pitarra"

(Barcelona, 1839 – 1895) Autor sobre el qual es basa **Assajant Pitarra**.

Dramaturg, poeta i empresari teatral. Màxim representant del teatre romàntic català, va revitalitzar amb èxit de públic el gènere popular amb obres de caràcter satíric i humorístic com *L'esquella de la torratxa* (1864) o *El castell dels tres dragons* (1865), que signava amb el pseudònim "Serafí Pitarra", representades a la societat La Gata. Més endavant, signant amb el seu nom real, es va decantar pel drama, que va tenir molta acceptació del públic burgès que s'hi veia reflectit, amb obres com *Les joies de la Roser* (1866) o *Batalla de reines* (1887), premi extraordinari de la Real Academia de la Lengua Española. Va fundar la societat Teatre Català al

Romea, teatre del qual va ser empresari. També va conrear la poesia, tant satírica com culta, i va ser nomenat "Mestre en Gai Saber" als Jocs Florals.

david plana

(Manlleu, 1969) Autor de **Dia de partit**.

Estudia interpretació a l'Institut del Teatre (Centre d'Osona) i Direcció i Dramatúrgia a l'Institut del Teatre de Barcelona. Treballa esporàdicament d'actor i l'any 1997 estrena *Mala Sang* a la Sala Beckett, premi Espectacle Revelació de l'any 1997 atorgat per la crítica de Barcelona, i premi Serra d'Or al millor text teatral del mateix any. Ha alternat la direcció d'espectacles amb l'escriptura de textos teatrals i guions per a la ràdio i la televisió. Participa a les sèries: *La memòria dels cargols* (TV3), *Moncloa ¿dígame?* (Tele 5), *Jet-Lag* (TV3), *L'un per l'altre* (TV3) i *Ventdelplà* (TV3). El 1998 codirigeix l'obra *Criatures* de la Companyia T de Teatre i *Petita Mort*, un text propi, a la Sala Beckett. Estrena *La dona incompleta* a la Sala Beckett sota la direcció de Sergi Belbel, premi Serra d'Or al millor espectacle i premi Butaca al millor text de l'any 2001. Ha estrenat *Després ve la nit*, a la Sala Beckett, i *Paradís oblidat* a la Sala Tallers del TNC, dirigida per Carlota Subirós. Ha dirigit l'obra *Refugiats*, de Sergi Pomper Mayer, a la Sala Tallers del TNC, i també l'últim espectacle de la companyia T de Teatre: *Això no és vida*, escrit en col·laboració amb Sergi Belbel i Albert Espinosa. Ha col·laborat com a dramaturg i director d'escena a *Boris Godunov* dirigida per Àlex Ollé, de La Fura dels Baus, al TNC.

tortell poltrona

(Barcelona, 1955) Director de **Circ Cric al Lliure**.

Jaume Mateu Bullich, "Tortell Poltrona", debuta als escenaris com a cantant còmic de la Gran Orquestra Veracruz (1974). És fundador de Pallassos Sense Fronteres i ha fet llargues expedicions als camps de refugiats i a les àrees depauperades de Croàcia, Bòsnia, Armènia, Colòmbia, Brasil i Sierra Leone. Des de l'any 1978 que participa a festivals Internacionals d'arreu d'Europa i d'Amèrica. A dalt l'escenari ha treballat amb il·lustres pallassos com Charlie Rivel, Oleg Popov, Jango Edwards, Leo Bassi, Johnny Melville o Gustave Parking, i també davant d'artistes com Joan Miró, J. V. Foix i Joan Brossa. Durant la temporada 95-96 va rebre el premi de la Crítica Teatral de Barcelona per l'espectacle *La Gran Repris* i l'any 2000, el Premi Especial de Circ de la III edició dels Premis Max. El 2005 va ser condecorat amb el Premi Nacional de Cultura. Destaca la seva participació el 2001 en la trobada mundial de pallassos *O Riso de Terra*, a Joao Pessoa (Brasil). També ha treballat en diverses sèries de televisió, ha fet discs amb *Tortell Poltrona i la Bandaclowns*, i ha publicat els volums *El món fascinant del Circ Cric* i *Diaris de Viatge*.

àlex rigola

(Barcelona, 1969) Director de **La nit just abans dels boscos** i **2666**.

És director del Teatre Lliure des de 2003. Estudia interpretació a l'Institut del Teatre.

Debuta en la direcció el 1996 amb *Camí de Wolokolamsk(I)*, de Heiner Müller. Des de llavors estrena *Kafka: El procés*, de Franz Kafka; *Troianes*, d'Eurípides; *La màquina d'aigua*, de David Mamet, i *Un cop baix* de Richard Dresser. L'any 2001 dirigeix *Les variacions Goldberg*, de George Tabori, al TNC, i *Suzuki I i II* d'Aleksei Xipenko al Teatre Lliure. Amb *Titus Andrònic*, de W. Shakespeare, rep el premi José Luis Alonso per a joves directors de l'ADE 2000, el Premi Butaca 2001 al Millor Director i al Millor Muntatge Teatral i el Premi de la Crítica a la Millor Direcció. Després estrena *Woyzeck*, de G. Büchner; *Ubú*, d'Alfred Jarry; *Juli Cèsar*, de W. Shakespeare; *Cancionero de palacio*; *Cançons d'amor i droga (Pla es fa el Sales)*, i *Glengarry Glen Ross*, de David Mamet. El 2004 és guardonat amb el Young Directors Award del Festival de Salzburg per la seva versió de *Santa Joana dels escorxadors*, de Bertolt Brecht. Les seves darreres posades en escena han estat *Ricard 3r*, de William Shakespeare; *European House (pròleg d'un Hamlet sense paraules)*; *Largo viatge hacia la noche*, d'Eugene O'Neill; *Arbusht*, de Paco Zarzoso; *La nit just abans dels boscos*, de B.-M. Koltès, i *L'holandès errant*, de R. Wagner al Gran Teatre del Liceu.

carles santos

(Vinaròs, 1940) Creador de **Brossalobrossotdebrossat**.

Pianista, compositor i artista polifacètic. Ha rebut diversos premis i condecoracions, com el Premi Nacional de Composició de la Generalitat de Catalunya (1990), el Premi Ciutat de Barcelona de la Música (1993), el Premi Ciutat de Barcelona a la Projectió Internacional (1996), la Creu de Sant Jordi (1999) i diversos premis Max pels seus espectacles escènics, obtenint-ne tres per la seva obra *La meua filla sóc jo* (2007). Crea la Companyia Carles Santos amb Mariaelena Roqué. Presenta la seva obra com a autor, compositor i director en teatres i festivals internacionals. En destaquen *Arganchulla Arganchulla Gallac* a l'Akademie der Kunst de Berlín (1987); *Tramuntana Tremens* al Mercat de les Flors de Barcelona (1989); *Asdrúbila* als Jocs Olímpics de Barcelona (1992); *Ricardo i Elena* al Teatre Nacional de Catalunya (2000); *L'adéu de Lucrecia Borja* a la inauguració del Teatre Lliure de Montjuïc (2001); *Sama Samaruck Suck Suck*, a La Villette de París (2002), i *El Compositor, La Cantant, el Cuiner i La Pecadora* (2003). Actualment manté en gira el seu últim espectacle, *El fervor de la perseverança*, i el concert de piano *He de ser castigat per no haver estimat mai ningú*, presentats al Teatre Lliure durant la temporada 2006-2007. A més de la seva producció musical, cinematogràfica i escènica, Carles Santos també és creador d'una important obra plàstica, principalment fotogràfica.

carlota subirós

(Barcelona, 1974) Directora d'**Après moi, le déluge**.

Directora d'escena, membre de l'Equip de Direcció Artística del Teatre Lliure. Premi Extraordinari de l'Institut del Teatre 1997, llicenciada en filologia italiana i Premi d'Honor de la Universitat de Barcelona 2001. Entre les seves últimes direccions destaquen *L'home de la flor a la boca*, *King*, *Otel-lo*, *Els estiuejants*, *Nel mezzo del cam-*

min di nostra vita, *Amor Fe Esperança* i *Marie i Bruce*. També ha traduït *Bash: Latterday Plays (Excés. Escenes dels darrers dies)* de Neil LaBute; *Enrico IV (Enric IV)* de Luigi Pirandello; *A Life in the Theatre (Una vida al teatre)* de David Mamet; *Knives in Hens (Ganivets a les gallines)* de David Harrower, i *The Criptomagram (El criptomagrama)* de David Mamet. També ha treballat com a ajudanta de direcció amb Joan Ollé, Ariel Garcia Valdés, Franco di Francescantonio i Lluís Homar.

manel trias

(Barcelona, 1959) Creador de **Circ Cric al Lliure**.

Vinculat professionalment al món de l'espectacle i la creació artística des del 1978. Fundador de la companyia Zotal Teatre, en destaquen els espectacles *Zigurat*, *Organum*, *Z*, *Zombi*, *Zotal* i *Taca a la pista*. Forma part del primer Circ Cric (1981), on s'encarrega de l'escenografia, la imatge i l'*environnement* del circ. Intervé també en l'espectacle com a acróbata i malabarista. Posteriorment dirigeix i dissenya l'escenografia de *La gran repris* del Circ Cric. Darrerament ha dirigit i col·laborat en diversos projectes, com la posada en escena dels espectacles del Circ Cric de la gira 2005/06 i de la gira 2006, i n'ha estat també responsable d'imatge. És soci de Medianimació, una productora audiovisual, i treballa del 1999 al 2004 com a director artístic de diversos projectes. Relacionat amb el món de la dansa, dissenya les escenografies de *Zahories* de la companyia Senza Tempo (2002) i *Orache* de la companyia Mal Pelo (1998). Dirigeix la *performance Pla dels Àngels*, una producció per al Festival Dies de Dansa (1999).

anton txèkhov

(Taganrog, 1860 - Badenweiler, 1900) Autor del text inspirador d'**Un hombre que se ahoga**.

Terçer fill d'una família de comerciants que es va arruïnar quan ell tenia setze anys. La família es va traslladar a Moscou, on ell va ingressar a la Facultat de Medicina. Als vint anys va publicar el primer conte i va començar a col·laborar en diverses revistes. El 1884 es va llicenciar, va passar a exercir en diversos pobles i va publicar el seu primer llibre, *Els contes de Melpòmene*. Durant els anys següents va editar diversos reculls narratius, va col·laborar al diari *Novoié Vremia* i va rebre el Premi Puixkin. El 1887 estrena la seva primera obra teatral, *Ivanov*, al Teatre Korch de Moscou, que serà reestrenada dos anys després amb gran èxit al Teatre Alexandre de Petersburg. El 17 d'octubre de 1898 *La gavina*, en un muntatge del nou Teatre d'Art de Moscou, dirigit per Constantin Stanislavki, obté un gran èxit. A la companyia coneix l'actriu Olga Knipper, amb la qual es casarà tres anys després. Posteriorment estrenarà *Les tres germanes* i *L'hort dels cirerers*, entre moltes altres peces.

daniel veronese

Director d'**Un hombre que se ahoga**.

Comença la seva carrera com a actor i mim. El 1989 va crear, amb Ana Alvarado i Emilio García Wehbi, el grup de teatre El Periférico de Objetos, que basa la seva

experimentació en la feina d'integració entre actors i objectes. Independentment del grup, ha treballat en nombrosos projectes com a autor i director, pels quals ha rebut, entre d'altres premis nacionals i internacionals, el Konex de Platino, la Beca Antorchas, el Primer Premi Municipal de Dramatúrgia i el Primer Premi Nacional de Dramatúrgia de l'Argentina. Ha participat amb la seva obra escènica en molts festivals nacionals i internacionals. La seva obra teatral ha estat publicada en dos volums: *Cuerpo de prueba*, amb catorze peces (editat per la Universidad de Buenos Aires) i *La deriva*, amb set peces (editat per Adriana Hidalgo Editora).

alfonso vilallonga

Autor d'**Une soirée chez Vilallonga**.

Doctorat en Música pel Berklee College of Music de Boston, on elabora les seves primeres composicions en anglès i el seu primer espectacle, *Continental Cabaret*, amb cançons de J. Brel, E. Piaf, F. Sinatra, G. Gershwin i C. Porter. És guardonat amb l'Encore Award al Millor Vocalista de Cabaret-Teatre i publica els seus dos primers discos: *At the Edge* i *End of an Era* (1991). El 1995 edita el seu primer disc en castellà *Bugui del conformista*, que es presenta al Festival Grec de Barcelona i al Café del Foro de Madrid. El 1996 fa el paper de Voltaire al musical *Candide* de L. Bernstein, dirigit per Xavier Albertí (Teatre Romea), i compona la banda sonora de la pel·lícula *Cosas que nunca te dije*, d'Isabel Coixet. La seva activitat aconseguix més difusió quan, el mateix any, participa diàriament com a pianista i *showman* al magazine televisiu *Les 1000 i una*, conduït per Jordi González (TVC). El 2005 signa la cantata *Adultus* per a l'Auditori de Barcelona i entre la seva discografia s'hi compta també *Cábala y danza* (2000). El 2006 va presentar en concert al Lliure el seu últim disc, *En vivo y en directo*. Ha compostat les bandes sonores de les pel·lícules *Mi vida sin mi*, dir. I. Coixet; *Horas de luz*, dir. Manolo Matji, i *Princesas*, dir. Fernando León.

tennessee williams

(Columbus, 1911 – Nova York, 1983) Autor del text original d'**Endstation Amerika**. Passa la infància a St. Louis. Una producció d'*Els espectres* d'Ibsen que va veure sent adolescent el va arrossegar a escriure per a l'escena. Més endavant, a Nova York, treballa de cambrer i segueix cursos per a joves escriptors amb Erwin Piscator, que hi havia emigrat des d'Alemanya. Homosexual i alcohòlic, Williams pren l'escriptura com a teràpia. A finals dels anys 40 aconseguix l'èxit amb *El zoo de cristall* i *Un tramvia anomenat Desig*, i rep el premi Pulitzer per totes dues obres, el 1948 i el 1955. Durant els anys 60 s'acosta al moviment Beatnik. Les seves últimes obres no obtenen gaire ressò. Com el seu predecessor i model Eugene O'Neill, mor en una habitació d'hotel de Nova York, ofegat amb la funda de plàstic d'un coixí.

BIOGRAFÍAS

TEMPORADA 2007-2008

xavier albertí

(Lloret de Mar, 1962) Director de **Assajant Pitarra**. En sus años de formación realiza estudios de piano y composición musical. Titulado Superior en Dirección Escénica por el Institut del Teatre, entre 1996 y 1999 dirigió el Festival Grec de Barcelona. Ha sido director del área de creación del Institut Ramon Llull. Entre otros, ha recibido los siguientes premios: premio Butaca al Mejor Director por *Vianants*; premio ADE "Cipriano de Rivas Chérif" a la Mejor Adaptación por *Maestros antiguos*; premio de la Crítica de Valencia al Mejor Espectáculo no Valenciano por *Mestres antics*; premio Butaca a la Calidad y al Buen Hacer por la programación del Festival Grec; premio Nacional Adrià Gual y premio Extraordinario de Arte Dramático del Institut del Teatre. Entre sus últimos trabajos como director cabe destacar: *El dúo de la Africana*, *Sangre Lunar*, *PPP*, *Tennessee*, *De Manolo a Escobar*, *Crónica sentimental de España*, *L'home de teatre*, *El pianista* y *Boris Vian*, constructor d'imperis.

frederic amat

(Barcelona, 1952) Director de **Blanco**. Estudia diseño de decorados y arquitectura con Fabià Puigserver y en los años setenta realiza varias acciones de espíritu conceptual (*Acció Zero* y *Acció U* con Cesc Gelabert) y escenografías con grupos de teatro independiente. Simultáneamente inicia una obra pictórica de tendencia experimental y conceptual. Influenciado por Antoni Tàpies y Joan Miró, Amat usa los colores con una finalidad expresiva, somete sus telas a un proceso de manipulación en el que utiliza todo tipo de técnicas. Tras varios viajes a África y Norteamérica, entre 1977 y 1982 se instala a vivir en Oaxaca (México) y en Nueva York. En 1994, la Fundació Miró de Barcelona le dedica una importante retrospectiva. Entre sus producciones destacan escenografías teatrales (*El público* de Federico García Lorca, Barcelona, 1987), series de litografías y serigrafías, carteles, cerámicas, pinturas y esculturas. En 2002 debuta como director escénico con la ópera-oratorio *Oedipus Rex*, de Igor Stravinsky. En 2007 recibió el Premio Nacional de Artes Visuales, concedido por la Generalitat de Cataluña por la exposición realizada en la Galería Carles Taché, que reunía su obra pictórica, escultórica y multimedia.

hans christian andersen

(Odense, 1805 – Copenhague, 1875) Autor a partir del cual se ha creado **The Andersen Project**. Escritor danés conocido principalmente por sus cuentos infantiles. Hijo de un zapatero, aprendió pronto varios oficios sin finalizar ninguno. Además de novelas, poesía y teatro, escribió también su autobiografía (*La Aventura de mi vida*, 1885) y publicó valiosos libros de viajes fruto de sus experiencias de diez años de su vida viajando por Alemania, Gran Bretaña, Turquía y España, entre muchos otros países. Fruto de su viaje más largo es el libro *El Bazar de un poeta* (1848). En 1851 publica sus vivencias por Suecia y en 1862 las de su estancia en España. Algunos de sus cuentos infantiles están inspirados en cuentos y leyendas nórdicas, pero la mayoría es invención suya y se caracterizan por una gran imaginación, humor y sensibilidad. En Odense se halla su casa-museo, con fotografías, dibujos y recuerdos suyos, que se ha convertido en centro difusor que organiza actividades dirigidas principalmente a los niños.

lydia azzopardi

Creadora de **Una setmana amb el públic**. Después de completar los estudios en la London Contemporary Dance School, desarrolla su carrera como bailarina e intérprete colaborando con coreógrafos tan diversos como Robert North, Jane Dudley, Bob Cohan y Ana Sokolow en Londres. Más adelan-

te trabaja con Lindsay Kemp en Roma en alguna de sus producciones. Enseña danza contemporánea en la Ópera de Zurich y en la escuela Mudra de Maurice Béjart, en Bruselas, donde figura como profesora residente. También imparte cursos de composición e innovación en el Institut del Teatre de Barcelona, y en muchas otras ciudades europeas. En 1985, Lydia Azzopardi crea junto a Cesc Gelabert la compañía Gelabert-Azzopardi. Además de codirectora e intérprete, participa en calidad de diseñadora de vestuario y estilista en la mayor parte de las producciones de la compañía. Ha diseñado para la Komische Oper, el Balletto di Toscana, el Ballet Gulbenkian y para Mikhail Baryshnikov, para quien creó el vestuario del solo *In a Landscape*, que Cesc Gelabert coreografió para el bailarín. También colabora habitualmente en producciones de teatro, cine, vídeo y ópera.

kathryn bennetts

Directora de Ballet Real de Flandes, que ha presentado **Impressing the Czar**. Nacida en Sidney (Australia), estudió en la Scully Borovansky School de Ballet y entró en la Australian Ballet School con quince años. Más adelante entró en el Stuttgart Ballet bajo la dirección de Marcia Haydeé, donde llegó al rango de solista. Obligada a dejar su carrera demasiado pronto, se abrió, no obstante, a posibilidades muy diversas. Tras pasar dos años en cursos de entreno con el *ballet master* del Stuttgart Ballet Alexander Ursuliak, se convirtió en maestra en la John Cranko School. Fue también *senior teacher* en la National Ballet School de Toronto, donde se instaló durante tres años. Con el Ballet de Frankfurt, Kathryn Bennetts giró internacionalmente por Estados Unidos, por muchas capitales europeas, en Australia, en Extremo Oriente y Oriente Medio, y también por Francia, en pequeñas ciudades y festivales incluidos Aviñón y Montpellier. En ausencia de Forsythe fue la persona responsable del ballet tanto en Frankfurt como en gira. Es la directora artística del Ballet Real de Flandes desde junio de 2005.

roberto bolaño

(Santiago de Chile, 1953 – Barcelona, 2003) Autor de **2666**. Escritor y poeta chileno. En 1968 su familia se trasladó a México y allí Bolaño empieza sus estudios. Con quince años ingresó en el colegio, pero lo abandonó un año después y decidió no volver a ninguna institución educativa. Trabajó como articulista en varios medios. En 1973 decidió volver a Chile con el propósito de apoyar el proceso de reformas socialistas impulsadas por Salvador Allende. Es allí donde más tarde será detenido y finalmente abandona el país. Vuelve a México, donde funda con un grupo de poetas mexicanos un movimiento de vanguardia llamado Infrarrealismo. En 1977 decide trasladarse a España. Considerado como uno de los escritores iberoamericanos más apreciados en este país, Roberto Bolaño recibió el Premio Literario Internacional Ciudad de San Sebastián, el Premio Herralde de novela y el Premio Rómulo Gallegos. Bolaño muere el martes 14 de julio en el Hospital de la Vall d'Hebrón de Barcelona tras de diez días en coma a causa de una insuficiencia hepática. Algunas de sus obras son *Los detectives salvajes*, *Amuleto*, *Estrella distante* o el borrador de *2666*, novela que ganó el Premio Salambó a título póstumo.

joan brossa

(Barcelona, 1919-1998) Autor a partir del cual se ha creado **Brossalobrossotdebrossat**. Poeta, dramaturgo y artista plástico. Fue uno de los fundadores de la revista *Dau al Set* (1948) y uno de los principales introductores de la poesía visual en la literatura catalana. Fue uno de los poetas de posguerra que se mantuvo en una posición de vanguardia, pero sin rechazar escribir sonetos formalmente perfectos. Su obra creativa alcanza todas las facetas del arte: el cine y el teatro, la música

ca, el cabaré, las artes para-teatrales, la magia y el circo. Puso en primer plano el nivel de expresión por encima del contenido y consiguió que su poesía tuviera la apariencia de un juego de palabras. Su lírica se vincula al teatro y toda su literatura está impregnada de una pátina escénica porque siempre tuvo una amplia e interdisciplinaria visión de la cultura, de las artes y del espectáculo, y así lo expresa en su obra creativa, tanto la literaria como la plástica, a menudo satírica, comovedora, irónica, crítica, a veces irreverente pero al mismo tiempo lúdica. El los últimos años de su trayectoria recibió diferentes distinciones como el Premi Nacional de les Arts Plàstiques (1992), el Premi Nacional de Teatre (1998) y la Medalla Picasso de la UNESCO. Pudo colaborar también en la fundación del Espai Escènic Joan Brossa, en el barrio del Born de Barcelona, impulsado por el director y actor Hermann Bonnín y mago Hausson. Fue socio de honor de la Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.

frank castorf

(Berlín Este, 1951). Director de **Enstation Amerika**.

Estudia ciencias teatrales en la Universidad de Humboldt. Como muchos grandes artistas formados en la República Democrática de Alemania, ya desde el inicio de su carrera le acompaña la polémica a causa de su inflexible esfuerzo por hacer un teatro de gran carga política en contra de la línea oficialista. Expulsado de Berlín, debe trabajar durante algunos años –siempre bajo el riesgo de ser censurado– en teatros de provincias. En 1976 entra al teatro de Senftenberg como asesor de dramaturgia. Después de los primeros montajes en Senftenberg y Brandenburg, entra a formar parte del teatro de Anklam como primer director y trabaja en varios espectáculos en estrecha colaboración con el escenógrafo Hartmut Meyer y un grupo estable de actores. Tras la caída del muro trabaja también en la antigua República Federal Alemana. Más adelante trabaja en Colonia y en 1988 hace su primer montaje en Berlín, en la Volksbühne: *Das trunken Schiff*, a partir de temas de Paul Zech. En 1992 es nombrado director de la Volksbühne y en los siguientes años dirige más de 20 montajes. Desde 2004 es también director artístico del RUHR Festspiele Recklinghausen –desde entonces la Trienal del Ruhr– que inaugura con *Gier nach Gold* a partir de la novela de Frank Norris.

copi

(Buenos Aires, 1939 – París, 1987) Autor de **La torre de La Défense**.

El escritor, dibujante y dramaturgo Raúl Damonte Botana es más conocido por su seudónimo Copi. Las actividades políticas de su padre obligaron a la familia a exiliarse a varios países como Uruguay, Haití y posteriormente a Nueva York. Por fin en 1963 llega a París con la esperanza de poder vivir de su pasión: el teatro. Pero empieza ganándose la vida como dibujante de cómics en periódicos y revistas hasta que *Le Nouvel Observateur* le descubre. Gracias al dinero que gana dibujando, puede dedicarse a su pasión junto con sus amigos Víctor García, Alejandro Jodorowsky y también Jérôme Savary, que será el primero en llevar a escena una de sus obras. Formó parte del grupo Tse, una asociación de artistas franco-argentinos, curadores en 1969 de una biografía de Evita Perón. Su reconocimiento, ganado mayoritariamente tras su muerte, llegó sobre todo a partir de las obras teatrales, los cuentos y las novelas. Copi falleció de sida a los 48 años, en París, el 14 de diciembre de 1987, mientras ensayaba *Una visita inoportuna*, cuyo personaje principal es un enfermo de sida moribundo en un hospital.

lluïsa Cunillé

(Badalona, 1961) Autora de **Après moi, le déluge** y dramaturga de **Assajant Pitarra**.

Es una de las autoras teatrales catalanas más activas de los últimos años. Se formó como dramaturga en la Sala Beckett de Barcelona, dónde durante tres años participó en los seminarios de

dramaturgia textual impartidos por José Sanchís Sinisterra. Desde el estreno de su primera obra, *Rodeo* (Premio Calderón de la Barca 1991), Cunillé no ha cesado de estrenar y publicar nuevos textos. Es cofundadora junto con Paco Zaroso y Lola López de la Compañía Hongaresa de Teatre en 1995. En 2007 recibió el Premio Nacional de Teatro de la Generalitat de Cataluña. De su amplia producción, destacan *Accident* (1996, premio de la Institución de les Lletres Catalanes), *La venda* (1997), *L'afer* (1999, premio Ciutat d'Alcoi), *Passatge Gutenberg* (2000, premio de la Crítica de Barcelona) y *El gat negre* (2001). La relación de Lluïsa Cunillé con el Teatre Lliure se inicia en 2002 de la mano de Xavier Albertí, para quien escribe una versión de *Troilus i Cressida* de Shakespeare. Posteriormente vendrá *Et diré sempre la veritat* (2002), *Il-Iusionistes* (2004), *Occisió* (2005), *PPP* (2005), *La cantant calba al Mc Donald's* (2006), *El dúo de La Africana* (2007) y *Assajant Pitarra* (2007). En 2008 ha obtenido el premio Lletra d'Or por la edición de *Après moi, le déluge*. Lluïsa Cunillé es dramaturga residente del Teatre Lliure.

marcial di fonzo bo

(Buenos Aires, 1968) Director de **La torre de La Défense**.

Se instala en París en 1987. Trabaja de ayudante de Alfredo Arias y del grupo TSE en varios espectáculos. En 1991 entra en la École du Théâtre National de Bretagne. En 1994, con la primera promoción de la École crea el Théâtre des Lucioles, con el que lleva a escena *Et ce fut* y *Le Cabaret Lucioles*, junto con varios talleres impartidos en escuelas, cárceles y zonas del extrarradio. Su actuación en *Richard III* de Shakespeare (Festival de Aviñón, 1995), bajo la dirección de Matthias Langhoff, le valió un premio de interpretación de la crítica teatral de Barcelona y el premio Revelación del Sindicato Nacional de la Crítica Teatral de Francia. Interpreta *Ile du Salut – Rapport 55 sur la colonie pénitentiaire* de Franz Kafka, en 1997; *L'Inspecteur général* de Gogol, en 1999; *Borges* de Rodrigo García, en 2002; *Muñequita ou jurons de mourir avec gloire* de Alejandro Tantanian, en 2003, y *L'enfant prolétaire* de Osvaldo Lamborghini, en 2004. El Sindicato Nacional de la Crítica Teatral de Francia le consagra en esta ocasión como Mejor Actor del año. Como director monta, en 2001 *Eva Perón* de Copi; en 2002, *L'excès-l'usine* de Leslie Kaplan; en 2003, *Cédipe et Sang* de Lars Nören, y *La Tour de la Défense* de Copi, en 2005. En el mundo de la ópera, participa como recitante en *Le roi David* de Arthur Honegger y en *Egmont* de Beethoven. En 2005, dirige *La Grotta di Trofonio* de Antonio Salieri en la Ópera de Lausanne.

rafel duran

(Sant Llorenç des Cardassar, 1961) Director de **Dia de partit**.

Director escénico formado a nivel teórico en el Institut del Teatre y en la práctica en las salas alternativas de Barcelona. Autor y creador de varios espectáculos multidisciplinares y de dramaturgias con textos no teatrales. En 1993 crea la compañía La d'Hac para presentar sus propuestas más personales y el teatro de texto de grandes autores contemporáneos: Thomas Bernhard, Bernard-Marie Koltès, David Mamet, Hans Magnus Enzensberger, etc. Dirige también ópera. Sus últimos espectáculos han sido: *Cosa de dos*, de Glòria Montero, Biblioteca de Catalunya 2007; *Panorama des del pont*, de Arthur Miller, TNC Sala Petita 2006; *Yerma*, de Federico García Lorca, Teatre Grec - Festival Grec 2005; *Temptació*, de Carles Batlle, TNC Sala Tallers, Projecte T6 2004; *Medea Medea*, versión libre de la obra de Eurípides, Mallorca 2004; *Casa de nines*, de Henrik Ibsen, TNC Sala Petita 2004; *L'occasiona fa il ladro*, ópera de G. Rossini, Teatre Lliure, 2003; *Àrea privada de caça*, de Enric Nolla, TNC Sala Tallers, Projecte T6 2003; *El Cafè de la Marina*, de Josep Maria de Sagarra, TNC Sala Gran 2003.

vicent andrés estellés

(Bujassot, 1924 – Valencia, 1993) Autor de **Coral romput**.

Periodista y poeta. En su juventud trabajó como ayudante de

panadero y de orfebre, entre otras ocupaciones. Gracias a una beca estudió en la Escuela Oficial de Periodismo de Madrid y se dedicó a la crítica literaria y cinematográfica. En 1953, *Ciutat a cau d'orella*, su primer libro, le dio a conocer y le procuró un entorno hostil entre las autoridades de posguerra, hasta el punto de no poder publicar muchas de sus obras hasta después de la muerte de Franco. Entre sus libros destacan *La clau que obri tots els panys* –que contiene *Coral romput*– (1971), *Llibre de Meravelles* (1971), *Recomanen Tenebres* (1972) y *Cant temporal* (1980). Los temas fundamentales de su poesía son el sexo, la muerte, el pueblo y la tierra, la alegría de vivir y la preocupación civil.

william forsythe

(Nueva York, 1949) Autor de **Impressing the Czar**.

Estudió danza en la universidad de Jacksonville (Florida), y después en la escuela de Joffrey Ballet, a cuya compañía se unió. En 1973, le contrataron como bailarín del Ballet de Stuttgart y empezó a crear coreografías para la compañía. Para ella compuso su primera obra *Urlicht*, un dúo con música de Gustav Mahler. Durante los siguientes años, creó la coreografía de más de veinte ballets para el ballet de Stuttgart, pero también para otras compañías de prestigio como el Ballet de Bâle, el Ballet de Munich, el Deutsche Opera Ballett de Berlín, el Joffrey Ballet y el Nederlands Dans Theater. En 1984, un año después de la creación del ballet *Gänge* para el Ballet de Frankfurt, William Forsythe se convierte en director de esta compañía. Con ella rompe con el ballet convencional para dedicarse a la creación de obras originales y provocadoras capaces de atraer a un nuevo público. William Forsythe ha creado coreografías para compañías de todo el mundo, y algunas de ellas han pasado a formar parte de su repertorio, como es el caso del New York City Ballet, el San Francisco Ballet, el Ballet Nacional de Canadá, el Royal Ballet, el Covent Garden, el Ballet Real de Suecia, o la Ópera de París/Garnier.

cesc gelabert

Creador de **Una setmana amb el públic**.

Artista polifacético y comprometido que ha contribuido a crear una cultura de la danza en nuestro país. Estudió arquitectura e inició estudios de danza con Anna Maleras en el año 1969. En 1972 realiza su primera creación coreográfica. Un año después crea el primer solo y en el año 1977 forma su primer grupo de danza y estrena *Ver-estiu-automne-ivern-1*, obra para siete bailarines. Entre 1978 y 1980 se convierte en un integrante activo de la comunidad de la danza de Nueva York. En el año 1980 inicia su colaboración con Lydia Azzopardi y cinco años después, la producción del espectáculo *Desfigurat* marca el inicio de su propia compañía de danza. Cesc Gelabert ha creado solos para Mikhail Baryshnikov y David Hughes y ha sido galardonado con varios premios, como la Medalla de Oro de las Artes Escénicas del Gobierno de España, el premio Ciutat de Barcelona 2005 y el premio MAX al Mejor Bailarín Masculino en 2004 y en 2005, entre otros.

witold gombrowicz

(Maloszyca, 1904 – Vence, 1969) Autor de **Yvonne, princesa de Borgonya**.

Escritor caprichoso y versátil pero de constancia infrangible, filósofo instintivo y ecléctico pero de rigor académico incorruptible, sorprende con todas y cada una de sus creaciones. Gombrowicz debutó en 1933 con siete breves relatos titulados *Memorias del periodo de la inmadurez*. El primer gran éxito internacional le llegó en el exilio, en el año 1960, con la publicación de la traducción francesa de *Pornografía*, y se consolidó cinco años después gracias a la buena acogida que obtuvo *Kosmos*. También en los años sesenta los tres dramas de Gombrowicz –*Yvonne, prin-*

cesa de Borgoña (1938), *La boda* (1953) y *La opereta* (1966)– entraron a formar parte del repertorio de algunos teatros europeos de prestigio. En el año 1963, Gombrowicz recibió una beca de la Fundación Ford que le permitió volver a instalarse en Europa, primero en Berlín y luego en el sur de Francia, donde pasó los últimos cinco años de su vida.

bernard-marie koltès

(Metz, 1948 – París, 1989) Autor de **La nit just abans dels boscos**. Dramaturgo, escritor y director teatral. Nació en el seno de una familia burguesa y se educó en los jesuitas de Saint-Clément. Durante algunos años cursó clases de piano y órgano y algunas semanas de periodismo. En 1976 escribe *De noche justo antes de los bosques*, que él mismo dirigirá en 1977, una obra que se presenta en el Festival *Off* de Aviñón. La fuerza de este soliloquio marca la renovación del teatro contemporáneo francés: fabrica un nuevo lenguaje, entre lo enigmático y lo íntimo, entre lo escrito y lo hablado. En 1977 escribe *Combate de negro y de perros*, una de sus obras más famosas, que tiene como escenario las obras que realiza una empresa extranjera en plena selva de un país de África. Esta pieza, que fue dirigida por Patrice Chéreau en 1983, sacó a Koltès del anonimato. Chéreau reconoce inmediatamente la originalidad de su autor y lleva a escena sucesivamente *Combate de negro y de perros* (1983), *Muelle Oest* (1986), *En la soledad de los campos de algodón* (1987), *Le retour au désert* (1988). *Roberto Zucco*, representada tras la muerte de sida de Koltès en el año 89 a los 41 años, provoca fuertes reacciones.

neil labute

(Detroit, 1963) Autor de **La forma de les coses**.

Director de cine, guionista y dramaturgo. Muy influenciado, en sus inicios, por la dramaturgia de David Mamet, LaBute estudia teatro en la Brigham Young University (BYU). En 1993 estrena *En compañía de hombres*. El éxito de la pieza le lleva a realizar una adaptación cinematográfica que ganará el premio al Mejor Director en el festival de cine de Sundance, el primero de una larga serie de galardones. En 1998 aparece su segunda película, *Amigos y vecinos*. El año siguiente estrena en el Off-Broadway *Bash: Latter-Day Plays*. En el año 2000 dirige *Persiguiendo a Betty*, que le lleva a ganar la Palma de Oro en el Festival de Cannes a la Mejor Dirección. En el 2002 estrena otro film, *Poseción*, y *The Mercy Seat*, un espectáculo en respuesta a los atentados del 11-S en Nueva York. De 2004 es *Gorda*, y al año siguiente firma otros dos espectáculos, *Some Girl(s)* y *Wrecks*. En el 2006 dirige *The Wicker Man*. Su última producción teatral ha sido *In a Dark Dark House*, en 2007, y en 2008 está previsto que se estrene su último film, *Lakeview Terrace*.

jan lauwers

(Amberes, 1957) Creador de **The Lobster Shop**.

Estudió pintura en la Academia de Artes de Gant. A finales de 1979, reunió a un colectivo de personas para formar el Epigonensemble. En 1981, este grupo se transformó en el colectivo Epigonenather zlv, y llevaba a escena un teatro muy directo, concreto y muy visual que utilizaba el lenguaje y la música como elementos estructurales. En 1985, su división deriva en la formación Needcompany (1986). La compañía no tuvo que esperar mucho a conseguir un éxito internacional con su primera producción, *Need to Know* (1987), y *ça va* (1989). También ha llevado a escena *Julius Caesar* (1990), *Antonius und Kleopatra* (1992), *Needcompany's Macbeth* (1996), *Needcompany's King Lear* (2000) y, en el Deutsches Schauspielhaus de Hamburgo, *Ein Sturm* (2001). Tras dirigir *Invictos* (1996), el monólogo *SCHADE/Schade* (1992) y la ópera *Orfeo* (1993), en 1994 empezó a trabajar en un gran proyecto llamado *The Snakesong Trilogy: Snakesong/Le Voyageur* (1994), *Snakesong/Le Pouvoir* (1995) y *Snakesong/Le Désir* (1996). En 2004 y 2006 elabora

varias peizas para el Festival de Aviñón: *Isabella's Room*, *The Lobster Shop* y *All is Vanity*. También ha asociado su nombre a varios proyectos cinematográficos o de video, como *From Alexandria* (1988), *Mangia* (1995), *Sampled Images* (2000) y *C-Song 01* (2006). En 2001 rueda su primera película *Goldfish Game*. En 2003, la editorial Actes Sud publicó un volumen de Jan Lauwers con los dos primeros textos de su última trilogía: *Isabella's Room* y *The Lobster Shop*.

robert lepage

(Ciudad del Québec, 1957) Creador de **The Andersen Project**. Estudió en el Conservatoire d'Art Dramatique de Québec en 1975, y en la escuela de teatro de Alain Knapp de París. En 1980 regresó a Québec y empezó a trabajar en la escena independiente, donde empezó a desarrollar su propio talento creativo antes de entrar en el Théâtre Repère de Jacques Lessard. Allí entró en contacto con los ciclos RSVP que Lessard había importado del San Francisco Dancer's Workshop de Anna y Lawrence Halprin, e incorporó sus propios métodos de trabajo. Su espectáculo unipersonal *Vinci* (1986) ganó el premio Coup de Pouce de Aviñón, pero fue el espectáculo de seis horas *La trilogie des dragons* el que empezó a labrar su reputación. Con su peculiar e ingenioso estilo de narración no lineal, el uso del bilingüismo y el trabajo multimedia, suele explorar grandes temas de la vida y del universo que une sin fisuras a la normalidad cotidiana.

julio manrique

Director de **La forma de los coses**. Licenciado en derecho por la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona, cursa los tres cursos oficiales de Interpretación en el Institut del Teatre de Barcelona, tras cuatro años de formación en el Aula de Teatre de la Universitat Pompeu Fabra y el Col·legi del Teatre de Barcelona. Se estrena profesionalmente en 1994 bajo la dirección de Josep Maria Mestres en *Enemic de classe*. Con él colabora en varios montajes (*Klowns, Salvats!, Fashion Feeling Music, Romeo i Julieta*). Ha trabajado también con Rafel Duran (*L'alfabet de l'aigua, Perifèria Koltès, Dia de partit*), Tamzin Townsend (*Macbeth*), Pep Anton Sánchez (*Bunyols de quaresma*), Joan Ollé (*Así que pasen cinco años*) y Calixto Bieito (*Mesura per mesura*). Sus últimos trabajos como actor han sido *Terra Baixa; Ànsia, El pes de la palla, Far Away, The bug (el virus), Salamandra, Titus Andrònic, Arbusht* y *En Pólvora*. También ha participado en las series televisivas *Nissaga: l'herència, Temps de silenci* y *Porca Misèria*. En cine destaca su participación en *Soldados de Salamina*, de David Trueba y en *Febrero*, de Sílvia Quer. En 2006 dirige *Els boscos*, de David Mamet. En 2007 entra a formar parte de la compañía Teatre Lliure, participando en la explotación en gira de *Otelo* y *European House*, y ha formado parte también del reparto de *2666*.

víctor molina

Se doctoró en Filosofía por la Universidad de Barcelona con un tesis sobre Samuel Beckett. Es profesor escritura dramática y de estética en el Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona y autor del libro *Escenes de l'imaginari* (1998). Fue director del Festival Internacional de Teatre Visual i de Títelles de Barcelona en las ediciones de 2002 y 2004. Desde esta temporada, es miembro del Equipo de Dirección del Teatre Lliure y coordina los coloquios con el público.

ovidí montllor

(Alcoi, 1942 – Barcelona, 1995) Primer intérprete de **Coral romput**. Actor y cantautor, debutó en 1962 con el grupo de teatro de Alcoi La Cazuela. Con 24 años llega a Barcelona, donde actúa con varios grupos del llamado teatro independiente y, más adelante, con las compañías de Núria Espert y Adrià Gual. En 1968

inició su carrera como cantante entrando a formar parte de la Nova Cançó. Casi siempre acompañado del guitarrista y compositor Toti Soler, musicó textos de varios poetas catalanes, entre los que destacan Pere Quart, Salvador Espriu y sobre todo, Vicent Andrés Estellés. Algunos de sus discos destacados son *Crònica d'un temps* (1973), *A Alcoi* (1974) y *Ovidí Montllor diu "Coral Romput"* de Vicent Andrés Estellés (1979).

saïd naciri

Creador de **100% Marocain**.

Hijo de una humilde familia de Casablanca, realizó estudios superiores en Estados Unidos y en Bélgica y obtuvo un MBA (Master of Business Administration), un BBA (Bachelor of Business Administration) y un BIS (Bachelor of Information Science). Cuando trabajaba en un alto cargo de un banco importante, inició paralelamente su carrera de humorista hasta que la prensa empezó a interesarse por él y pudo dedicarse a ello plenamente. El gran público lo descubrió hace unos 15 años y su carrera se aceleró. Además de realizar espectáculos, giras regionales y programas de televisión, Saïd Naciri dirige, escribe, protagoniza, y produce algunos largometrajes de cine marroquí: *Le Pote* (2001, dirigida por Hassa Benjeloun); *Les Bandits* (2003); *Abdou chez les almohads* (2006). A los cuarenta años, es ya un humorista confirmado, pertenece a la generación de Gad Elmaleh y Jamel Debbouze. Para Saïd Naciri, "reírse es una empresa seria" y es con esta idea que escribe sus espectáculos tratando los temas sociales más sensibles.

joan ollé

(Barcelona, 1955) Director de **Coral Romput** y **Yvonne, princesa de Borgonya**. Profesor del Institut del Teatre, director del Sitges Teatre Internacional (STI) de 1992 a 2001. Ha sido miembro del equipo de Dirección Artística del Teatre Lliure en 2003 y en 2004. Se inició como director de escena con los montajes *Yo era un tonto* y *lo que he visto me ha hecho dos tontos* (1974) y *Nocturn per acordió* (1975). En los años 1977 y 1978 dirigió dos éxitos seguidos que consolidaron su carrera: *No hablaré en clase* y *Quan la ràdio parlava de Franco*. Entre sus montajes del los años ochenta destacan *Els pledejaires, Baal, Crímenes y locuras del traidor Lope de Aguirre y Antigona*, de Salvador Espriu. En los noventa dirigió, entre otros, *Rossiniàna, De poble en poble* y *Así que pasen cinco años*. De sus últimos espectáculos destacan: *Victor o els nens al poder, Fedra, L'hora en què res no sabem els uns dels altres, Sis personatges en busca d'autor, L'oncle Vània, La plaça del diamant, L'illa del tresor, El malentès, Odisseo y Penélope, Soldados de Salamina* y *Coral romput*.

octavio paz

(Ciudad de México, 1914-1998) Autor de **Bianco**. Nació en plena Revolución Mejicana. Criado en Mixcoac, Paz recibió la influencia de la literatura a través de su abuelo, tanto la literatura clásica como el modernismo mejicano. Publicó su primer poema, *Caballera*, ya adolescente, en el año 1931. Dos años después publicó *Luna Silvestre*, una colección de poemas, siendo considerado en 1939 como uno de los más prometedores jóvenes poetas. En 1937 terminó sus estudios universitarios y viajó a Yucatán en busca de trabajo en una escuela cercana a Mérida. Allí empezó a trabajar en su poema *Entre la piedra y la flor* (1941, revisado en 1976), que describía la situación y la fe del campesino mejicano como resultado de una sociedad capitalista. Participa como cofundador en la revista *Taller* (1938), en la que escribe hasta 1941. En 1943 recibe una Beca Guggenheim e inicia sus estudios en la Universidad de Berkeley en los Estados Unidos. Dos años después entra al servicio de la diplomacia mejicana y trabaja en Francia hasta 1962. En 1981 fue galardonado con el Premio Cervantes, máximo galardón de

las letras españolas. En 1990 recibió el Premio Nobel de Literatura, y en 1993 su revista, *Vuelta*, fue galardonada con el Premio Príncipe de Asturias de Comunicación y Humanidades.

frederic soler "pitarra"

(Barcelona, 1839 - 1895) Autor sobre el que se basa **Assajant Pitarra**. Dramaturgo, poeta y empresario teatral. Máximo representante del teatro romántico catalán, revitalizó con éxito de público el género popular con obras de carácter satírico y humorístico como *L'esquella de la torratxa* (1864) o *El castell dels tres dragons* (1865), representadas en la sociedad La Gata, firmando con el seudónimo "Serafí Pitarra". Más adelante, firmando con su propio nombre, se decantó por el drama, que obtuvo mucha aceptación del público burgués al verse reflejado en ellas, con obras como *Les joies de la Roser* (1866) o *Batalla de reines* (1887), premio extraordinario de la Real Academia de la Lengua Española. Fundó la sociedad Teatre Català en el Romea, teatro del que fue empresario. També cultivó la poesía, tanto satírica como culta, y fue nombrado "Mestre en Gai Saber" en los Jocs Florals.

david plana

(Manlleu, 1969) Autor de **Dia de partit**. Estudia interpretación en el Institut del Teatre (Centre d'Osona) y Dirección y Dramaturgia en el Institut del Teatre de Barcelona. Trabaja esporádicamente como actor y en el año 1997 estrena *Mala Sang* en la Sala Beckett, premio Espectáculo Revelación 1997 otorgado por la crítica de Barcelona, i premio Serra d'Or al mejor texto teatral del mismo año. Ha alternado la dirección de espectáculos con la escritura de textos teatrales y guiones para la radio y la televisión. Participa en las series: *La memòria dels cargols* (TV3), *Moncloa zdigame?* (Tele 5), *Jet-Lag* (TV3), *L'un per l'altre* (TV3) y *Ventdelplà* (TV3). En 1998 codirige la obra *Criatures* de la Companyia T de Teatre y *Petita Mort*, un texto propio, en la Sala Beckett. Estrena *La dona incompleta* en la Sala Beckett bajo la dirección de Sergi Belbel, y recibe el premio Serra d'Or al mejor espectáculo y el premio Butaca al mejor texto del año 2001. Ha estrenado *Després ve la nit*, en la Sala Becket, y *Paradis oblidat* en la Sala Tallers del Teatre Nacional, dirigida por Carlota Subirós. Ha dirigido *Refugiats*, de Sergi Pomper Mayer, en la Sala Tallers del Teatre Nacional de Catalunya y también el último espectáculo de la compañía T de Teatre: *Això no és vida*, escrito en colaboración con Sergi Belbel y Albert Espinosa. Ha colaborado como dramaturgo y director de escena en *Boris Godunov* dirigida per Alex Ollé, de La Fura dels Baus, en el TNC.

tortell poltrona

(Barcelona, 1955) Director de **Circ Cric al Lliure**. Jaume Mateu Bullich, "Tortell Poltrona", debutó en los escenarios como cantante cómico de la Gran Orquesta Veracruz (1974). Es fundador de Payasos Sin Fronteras y ha realizado largas expediciones a los campos de refugiados y a las áreas depauperadas de Croacia, Bosnia, Armenia, Colombia, Brasil y Sierra Leone. Desde 1978 participa en festivales internacionales por todo Europa y América. En el escenario ha trabajado con ilustres payasos como Charlie Rivel, Oleg Popov, Jango Edwards, Leo Bassi, Johnny Melville, o Gustave Parking, y también ante artistas como Joan Miró, J. V. Foix y Joan Brossa. Durante la temporada 95-96 recibió el premio de la Crítica Teatral de Barcelona por el espectáculo *La Gran Repris* y en 2000, el Premio Especial de Circo de la III edición de los Premios Max. En 2005 fue condecorado con el Premio Nacional de Cultura. Cabe destacar su participación en 2001 en el encuentro mundial de payasos *O Riso de Terra* en Joao Pessoa (Brasil). También ha participado en varias

series de televisión, ha grabado discos con la *Tortell Poltrona* i la *Bandaclowns* y ha publicado los volúmenes *El món fascinant del Circ Cric* y *Diaris de Viatge*.

àlex rigola

(Barcelona, 1969) Director de **La nit just abans dels boscos** y **2666**. Es director del Teatre Lliure desde 2003. Estudia interpretación en el Institut del Teatre. Debuta en la dirección en 1996 con *Camí de Wolokolamski*, de Heiner Müller. Le siguen *Kafka: El procés*, de Franz Kafka; *Troianes*, de Eurípides; *La màquina d'aigua*, de David Mamet y *Un cop baix* de Richard Dresser. En 2001 dirige *Les variacions Goldberg*, de George Tabori en el TNC, y *Suzuki I y II* de Aleksei Chipenko en el Teatre Lliure. Con *Titus Andrònic* de W. Shakespeare recibe el premio José Luis Alonso para jóvenes directores de la ADE 2000, el Premio Butaca 2001 al Mejor Director y al Mejor Montaje Teatral y el Premio de la Crítica a la Mejor Dirección. Después estrena *Woyzeck*, de G. Büchner; *Ubú*, de Alfred Jarry; *Juli Cèsar*, de W. Shakespeare; *Cancionero de palacio*; *Cançons d'amor i droga (Pla es fa el Sales)* y *Glengarry Glen Ross*, de David Mamet. En 2004 es galardonado con el Young Directos Award del Festival de Salzburgo por su versión de *Santa Joana dels escorxadors*, de Bertolt Brecht. Sus últimas puestas en escena han sido *Ricard 3r*, de William Shakespeare; *European House (pròleg d'un Hamlet sense paraules)*; *Largo viaje hacia la noche*, de Eugene O'Neill; *Arbusht*, de Paco Zarzoso; *La nit just abans dels boscos* de B.-M. Koltès y *L'holandès errant*, de R. Wagner en el Gran Teatre del Liceu.

carles santos

(Vinaroz, 1940) Creador de **Brossalobrossotdebrossat**. Pianista, compositor y artista polifacético. Ha recibido varios premios y condecoraciones, como el Premio Nacional de Composición de la Generalitat de Catalunya (1990), el Premio Ciutat de Barcelona de la Música (1993), el Premio Ciutat de Barcelona a la Proyección Internacional (1996), la Creu de Sant Jordi (1999) y varios premios Max por sus espectáculos escénicos, obteniendo tres por su obra *La meua filla sóc jo* (2007). Crea la Compañía Carles Santos con Mariaelena Riqué, y presenta su obra como autor, compositor y director en teatros y festivales internacionales. Destacan especialmente *Arganchulla Arganchulla Gallac* en la Akademie der Kunst de Berlín (1987); *Tramuntana Tremens* en el Mercat de les Flors de Barcelona (1989); *Asdrúbila* en los Juegos Olímpicos de Barcelona (1992); *Ricardo i Elena* en el Teatre Nacional de Catalunya (2000); *L'adéu de Lucrècia Borja* en la inauguración del Teatre Lliure de Montjuïc (2001); *Sama Samaruck Suck Suck* en la Villette de París (2002); y *El Compositor, La Cantant, el Cuiner i La Pecadora* (2003). En la actualidad mantiene en gira su último espectáculo, *El fervor de la perseverança*, y el concierto de piano *He de ser castigat per no haver estimat mai ningú*, presentados en el Teatre Lliure en la temporada 2006-2007. Además de su producción musical, cinematográfica y escénica, Carles Santos es también creador de una importante obra plástica, principalmente fotográfica.

carlota subirós

(Barcelona, 1974) Directora de **Après moi, le déluge**. Directora de escena, miembro del Equipo de Dirección Artística del Teatre Lliure. Premio Extraordinario del Institut del Teatre 1997, licenciada en filología italiana y Premio de Honor de la Universitat de Barcelona 2001. Entre sus últimas direcciones destacan *L'home de la flor a la boca, King, Otelo, Els estivejants, Nel mezzo del cammin di nostra vita, Amor Fe Esperança y Marie i Bruce*. También ha traducido al catalán *Bash: Latterday Plays* de Neil LaBute; *Enrico IV* de Luigi Pirandello; *A Life in the Theatre* de David Mamet;

Knives in Hens de David Harrower y *The Criptomgram* de David Mamet. También ha trabajado como ayudante de dirección de Joan Ollé, Ariel García Valdés, Franco di Francescantonio y Luis Homar.

manel trias

(Barcelona, 1959) Creador de **Circ Cric al Lliure**.

Vinculado profesionalmente al mundo del espectáculo y la creación artística desde 1978. Fundador de la compañía Zotal Teatre, destacan sus espectáculos *Zigurat*, *Organum*, *Z*, *Zombi*, *Zotal* y *Taca a la pista*. Forma parte del primer Circ Cric (1981), donde se encarga de la escenografía, la imagen y la ambientación del circo. También interviene en el espectáculo como acróbata y malabarista. Posteriormente dirige y diseña la escenografía del espectáculo *La gran repris* del Circ Crac. Últimamente ha dirigido y colaborado en diferentes proyectos, entre otros: la puesta en escena de los espectáculos del Circ Cric de la gira 2005-06 y de la gira 2006, siendo también su responsable de imagen. Es socio de Medianimación, una productora audiovisual, y trabaja de 1999 a 2004 como director artístico en varios proyectos. Relacionado con el mundo de la danza, diseña las escenografías de *Zahories*, de la compañía Senza Tempo, (2002) y *Orache* de la compañía Mal Pelo (1998). Dirige la *performance Pla dels Àngels*, un producción para el Festival Dies de Dansa (1999).

anton chéhov

(Taganrog, 1860 - Badenweiler, 1900) Autor del texto inspirador de **Un hombre que se ahoga**.

Tercer hijo de una familia de comerciantes que se arruinó cuando tenía él dieciséis años. La familia se trasladó a Moscú, donde ingresó en la Facultad de Medicina. A los veinte años publicó su primer cuento y empezó a colaborar con varias revistas. En 1884 se licenció, pasó a ejercer en varios pueblos y publicó su primer libro, *Los cuentos de Mepómene*. En los años siguientes publicó nuevas compilaciones narrativas, colaboró con el periódico *Novoié Vremia* y recibió el Premio Pushkin. En 1887 estrena su primera obra teatral, *Ivánov* en el Teatro Korch de Moscú, que se reestrenará dos años después con gran éxito en el Teatro Alexandre de Petersburgo. El 17 de octubre de 1898 *La Gaviota*, en un montaje del nuevo Teatro de Arte de Moscú dirigido por Constantin Stanislavky, cosecha un gran éxito. En la compañía conoce a la actriz Olga Knipper, con quien se casará tres años después. Posteriormente estrenará *Las tres hermanas* y *El jardín de los cerezos*, entre muchas otras piezas.

daniel veronese

Director de **Un hombre que se ahoga**.

Empezó su carrera como actor y mimo. En 1989 creó, junto a Ana Alvarado y Emilio García Wehbi, el grupo de teatro El Periférico de Objetos, que basa su experimentación en el trabajo de integración

entre actores y objetos. Independientemente del grupo, ha trabajado en numerosos proyectos como autor y director, por los cuales ha recibido, entre otros premios nacionales e internacionales, el Konex de Platino, la Beca Antorchas, el Primer Premio Municipal de Dramaturgia y el Primer Premio Nacional de Dramaturgia de Argentina. Ha participado con su obra escénica en muchos festivales nacionales e internacionales. Su obra teatral se ha publicado en dos volúmenes: *Cuerpo de prueba*, con catorce piezas (editado por la Universidad de Buenos Aires) y *La deriva*, con siete piezas (editado por Adriana Hidalgo Editora).

alfonso vilallonga

Autor de **Une soirée chez Vilallonga**.

Doctorado en Música por el Berklee College of Music de Boston, donde elabora sus primeras composiciones en inglés y su primer espectáculo, *Continental Cabaret*, con canciones de J. Brel, E. Piaf, F. Sinatra, G. Gershwin y C. Porter. Es galardonado con el Encore Award al Mejor Vocalista de Cabaret-teatro y publica sus dos primeros discos: *At the Edge* y *End of an Era* (1991). En 1995 edita su primer disco en español *Bugui del conformista*, que se presenta en el Festival Grec de Barcelona y en el Café del Foro de Madrid. En 1996 interpreta a Voltaire en el musical *Candide* de L. Bernstein, dirigido por Xavier Albertí (Teatre Romea) y compone la banda sonora de la película *Cosas que nunca te dije* de Isabel Coixet. Su actividad consigue más difusión cuando, el mismo año, participa diariamente como pianista y showman en el magazín televisivo *Les 1000 i una*, dirigido por Jordi González (TVC). El 2005 firma la cantata *Adultus* para el Auditorio de Barcelona y en su discografía cuenta también con *Cábala y danza* (2000). En 2006 presentó en concierto en el Lliure su último disco, *En vivo y en directo*. Ha compuesto las bandas sonoras de las películas *Mi vida sin mí*, dir. I. Coixet; *Horas de luz*, dir. Manolo Matji y *Princesas*, dir. Fernando León.

tennessee williams

(Columbus, 1911 - Nueva York, 1983)

Autor del texto original de **Endstation Amerika**.

Pasa su infancia en St. Louis. Una producción de *Los espectros* de Ibsen que vio siendo adolescente le impulsó a escribir para la escena. Más adelante, en Nueva York, trabaja de camarero y sigue cursos para jóvenes escritores con Erwin Piscator, que había emigrado desde Alemania. Homosexual y alcohólico, Williams toma la escritura como terapia. A finales de los años 40 consigue el éxito con *El zoo de cristal* y *Un tranvía llamado Deseo*, y recibe el premio Pulitzer Prize por ambas piezas, en 1948 y en 1955. Durante los años 60 se acerca al movimiento Beatnik. Sus últimas obras no obtienen mucho eco. Como su predecesor y modelo Eugene O'Neill, fallece en una habitación de hotel de Nueva York, ahogado con la funda de plástico de una almohada.